

Рада бізнес-
ОМБУДСМЕНА

КВАРТАЛЬНИЙ ЗВІТ

III квартал 2024 року

1 ЛИПНЯ–30 ВЕРЕСНЯ 2024 року

Спецтема:

**Інституційний
розвиток РБО**

www.boi.org.ua

ЗМІСТ

1	Огляд III кварталу 2024 року	05
2	Проблеми в системі ПДВ: моніторинг виконання рекомендацій державними органами за результатами власного розслідування	15
3	Приклади успішно закритих розслідувань	17
4	Інституційний розвиток РБО	24
5	Стратегування діяльності РБО	30
6	Співпраця зі стейкхолдерами	32

Скорочення «РБО», «Рада» використовуються по тексту звіту для позначення Ради бізнес-омбудсмена.

European Bank
for Reconstruction and Development

Рада бізнес-омбудсмена
фінансується Європейським
Союзом

та з Мультидонорського рахунку
стабілізації та сталого розвитку (МДР)

Австрія

Нідерланди

Фінляндія

Норвегія

Франція

Польща

Німеччина

Швеція

Італія

Швейцарія

Данія

Велика
Британія

Японія

США

Латвія

ВСТУП

Роман Ващук
бізнес-омбудсмен

Аби відповідати поставленій меті, кожна організація має зрозуміти своє робоче середовище, так і ретельно себе аналізувати. У третьому кварталі 2024 року ми провели другу стратегічну сесію та завершили нашу довгоочікувану реорганізацію.

З приходом Юлії Андрусів на посаду нашої нової заступниці бізнес-омбудсмена та головного юрисконсульта, ми зосереджуємо управління нашим основним механізмом розслідування в руках досвідченого юриста. Пані Андрусів має багатий досвід, починаючи з роботи у провідній міжнародній юридичній фірмі, керуючи вирішенням юридичних питань у великих транснаціональних корпораціях, що працюють в Україні, аналізуючи питання верховенства права в Chatham House та закінчуючи сприянням у дотриманні комплаєнсу в державному секторі України. Вона вже контактує зі стейкхолдерами; ми з нетерпінням очікуємо на розширений діалог.

Наша існуюча заступниця Тетяна Коротка спирається на свій майже десятирічний досвід у керівництві Ради бізнес-омбудсмена, щоб створити команду Policy & Recovery. Навіть в той час як Україна бореться за захист свого політичного та економічного суверенітету, відновлення – як буквальна відбудова, так і зміна бізнес-середовища – вже відбувається. Працюючи на перетині між законодавчими приписами та адміністративною реальністю, РБО на основі тисяч вирішених справ може вказати на перепони, що постають на шляху великих і малих інфраструктурних проєктів, і швидко зреагувати для їх подолання. Команда Policy & Recovery вже набирає навички проєктування та аналізу політик, щоб доповнити наш юридичний досвід.

Дбаючи про нашу регіональну присутність, ми вирушили з Києва на південь, відвідавши Черкаси в липні та Одесу в серпні. Зустрічі з підприємцями під час візитів на підприємства допомагають розібратися в ситуації і краще зрозуміти проблеми, з якими

стикаються наші скаржники. У випадку із зупиненням невеликого лікєро-горілчаного заводу в Черкаській області через величезні та необґрунтовані податкові нарахування, це також була нагода спробувати комплексний підхід до вирішення проблеми: ми записали відео на місці для соцмереж, яке зібрало кілька тисяч переглядів, налагодили контакт з обласною адміністрацією та податковою, а потім зайнялися цим питанням у Києві. За кілька тижнів призупинене підприємство знову запрацювало.

Покращуючи роботу з вітчизняними стейкхолдерами, ми взяли участь у презентації нових політичних ініціатив Міністерства економіки та приєдналися до чотирьох урядових переговорних груп щодо розділів законодавства ЄС. Спільно з Верховним Судом України ми провели перший круглий стіл, на якому детально розглянули податкові справи за весь їх життєвий цикл: починаючи від адміністративних рішень на всіх трьох рівнях судового оскарження і закінчуючи виконанням судових рішень. Присутність податківців, прокурорів, суддів, бізнес-асоціацій і наших інспекторів допомогла розробити нові ідеї та здобути контакти для системних рішень, які жодна інституція не може втілити самостійно.

Зрештою ми також звернулися до міжнародних стейкхолдерів, наших внутрішніх партнерів у ЄБРР та ОЕСР, а також розпочали діалог із майбутнім постійним представником МВФ щодо мікроекономічних наслідків макроекономічних рекомендацій, зокрема в податковій сфері. Мої зустрічі у Вашингтоні наприкінці вересня допомогли зміцнити відносини з такими організаціями, як Центр міжнародного приватного підприємництва та Німецький фонд Маршалла.

У найближчі осінні та зимові місяці Україні та її бізнес-спільноті потрібно буде проявити всю легендарну стійкість країни задля продовження боротьби за праве діло: захист батьківщини, створення інновацій, годування світу. Наша скромна мета – бути напоготові підтримувати бізнес в тому, що є правильним.

1. ОГЛЯД ІІІ КВАРТАЛУ 2024 РОКУ

1.1 Ключові показники роботи

У липні-вересні 2024 року Рада бізнес-омбудсмена

Отримала

278

скарг

Закрила

145

справ

Розслідування

92

справ триває

Фінансовий ефект у
третьому кварталі сягнув

156 млн
грн.

Сума загального фінансового
ефекту склала

25,8 млрд
грн.

ТОП-3 предмети звернень

Податкові
питання

59%

Дії
правоохоронних
органів

15%

Митні
питання

6%

ТОП-5 найактивніших регіонів

Львівська
область

12%

м. Київ Київська область

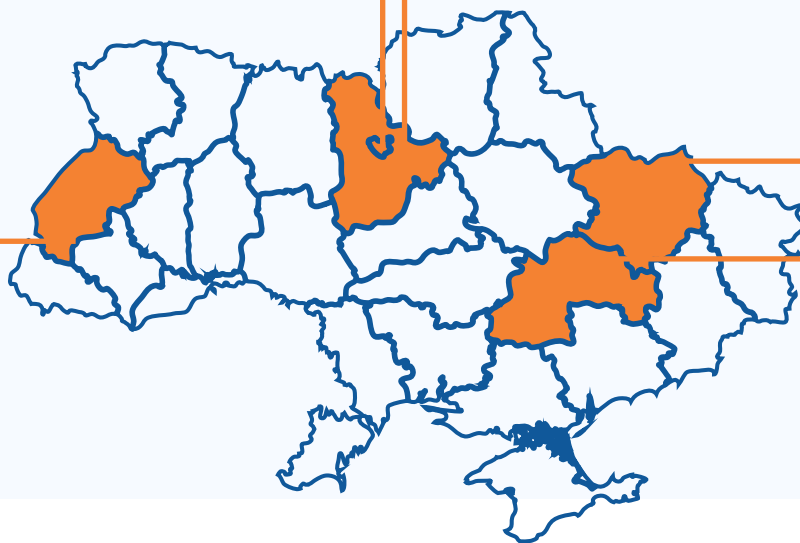
32% 10%

Харківська область

6%

Дніпропетровська
область

8%

ТОП-5 індустрій

25%

Оптова
торгівля

11%

Нерухомість
та будівництво

10%

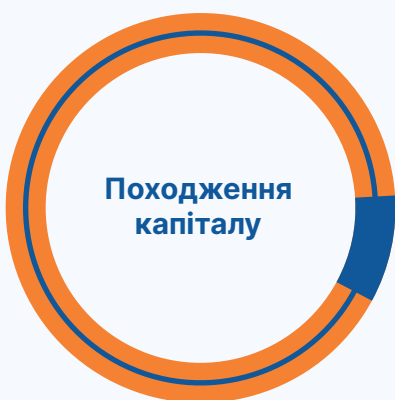
Сільське
господарство
та видобувна
промисловість

10%

Виробництво

6%

Приватні
підприємці –
ФОП

Походження
капіталу

89%

Український
бізнес

11%

Компанії з
іноземними
інвестиціями

Розмір
бізнесу

33%

Великий

67%

Малий та
середній

У третьому кварталі 2024 року
рівень задоволеності скаржників
послугами РБО склав

90%

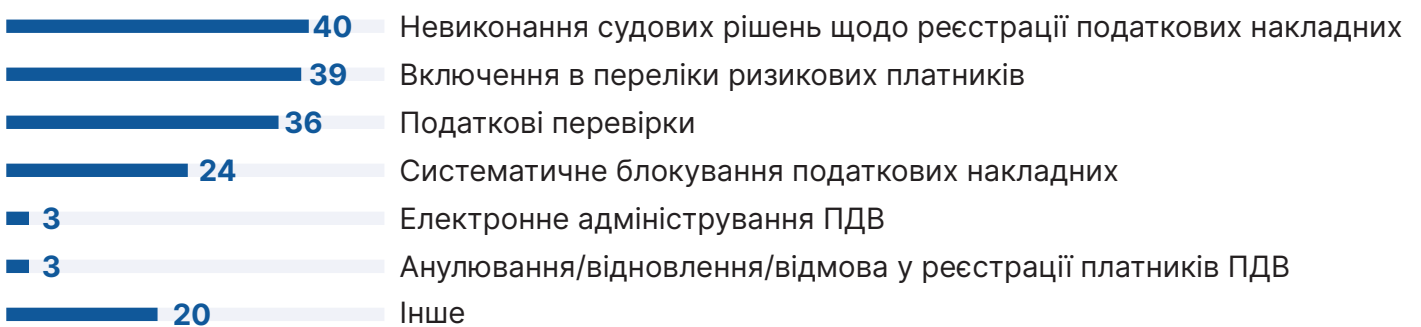
На основі отриманих
відповідей у формі
зворотного зв'язку.

1.2 Обсяг та тенденції скарг

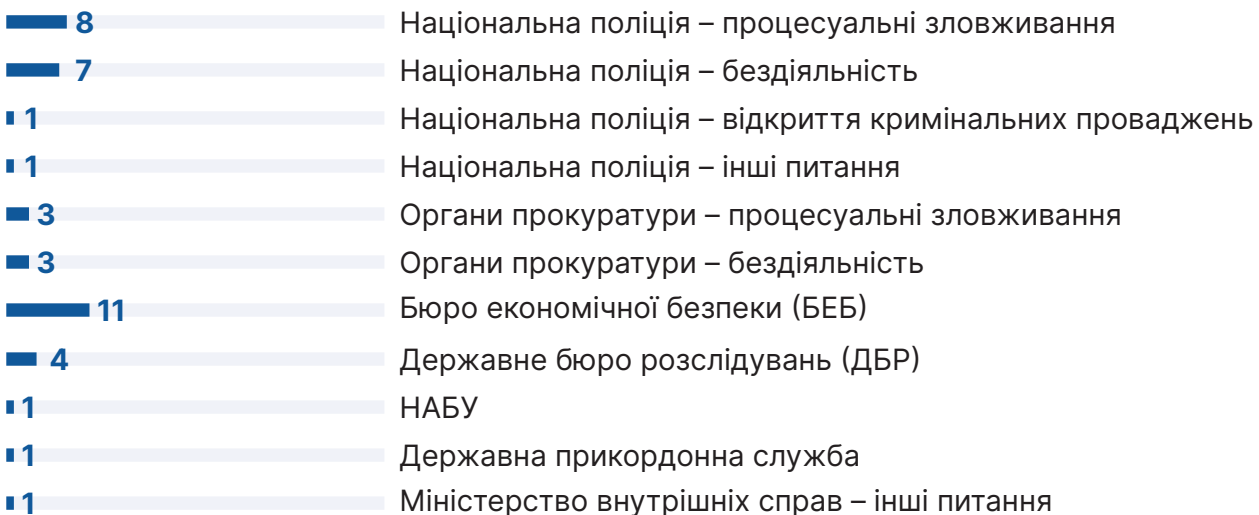
У липні-вересні 2024 року Рада бізнес-омбудсмена отримала 248 скарг компаній стосовно зловживань державних органів, демонструючи зменшення за кількістю скарг. Це на 97 звернень менше порівняно з II кв. 2024 року та на 62 звернення менше проти III кв. 2023 року. Така тенденція в певних ділянках (зокрема, дозвільних) свідчить про позитивну динаміку вирішення проблем бізнесу та урахування державними органами рекомендацій Ради, що дозволяє ефективно долати системність проявів недобросовісної поведінки з боку окремих відомств. В інших ділянках (зокрема, фіскальних) відчувається певна зневіра щодо дієвості адміністративних оскаржень, які становлять осердя інструментарію бізнес-омбудсмена.

Податкові питання

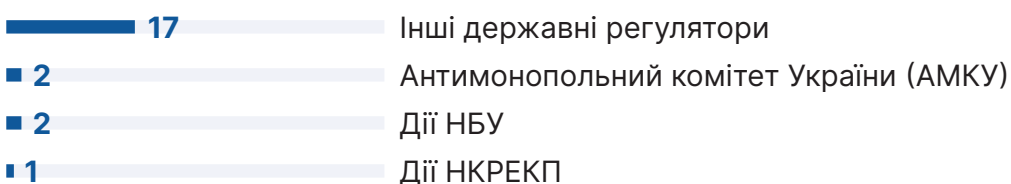
165

41 Дії правоохоронних органів

22 Державні регулятори

16	Митні питання
8	Оцінка митної вартості
4	Адміністративні провадження
3	Затримка/відмова у митному оформленні
1	Рішення про зміну коду УКТ ЗЕД
10	Законопроєкти та зміни до них
2	Недоліки нормативно-правової бази – податкові питання
8	Недоліки нормативно-правової бази – державні регулятори
9	Інші питання
7	Органи місцевого самоврядування
3	Місцеві ради/муніципалітети – земельні ділянки
1	Місцеві ради/муніципалітети – правила і дозволи
1	Місцеві ради/муніципалітети – інвестиційні спори
2	Місцеві ради/муніципалітети –інше
4	Державні компанії
2	Державна компанії – зловживання владою
2	Державні компанії – інше
2	Дії Міністерства юстиції
1	Виконавча служба
1	Департамент державної реєстрації
1	Скарги B2B
1	Суди – інші питання

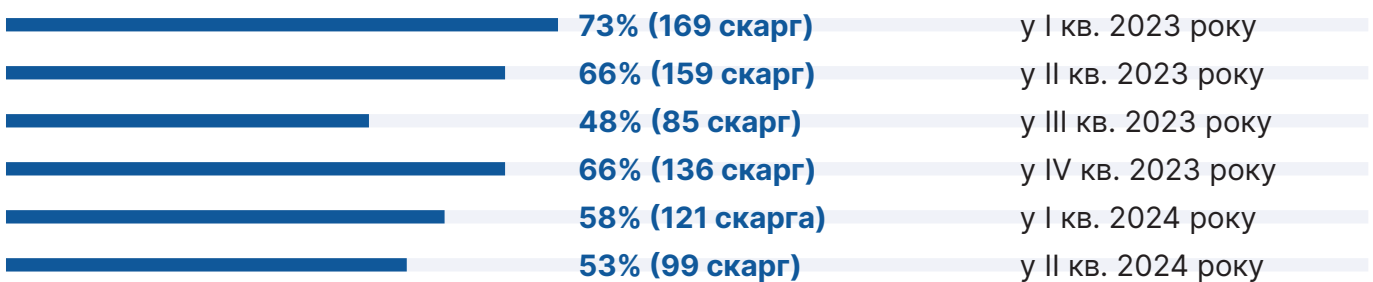
Податкові питання

Протягом липня-вересня 2024 року податкові питання склали 59% скарг (165 звернень) підприємців до Ради бізнес-омбудсмена. Так, у звітному кварталі ми спостерігали зменшення кількості скарг щодо податкової (на 21 скаргу менше проти II кв. 2024 р.). Водночас, якщо порівнювати з аналогічним кварталом минулого року (57% або 176 скарг), можна підтвердити, що податкові питання залишаються у загальній структурі скарг на тому ж рівні.

Якщо у другому кварталі 2024 року податкові перевірки були в лідерах звернень бізнесу – 29% (54 скарги) від кількості податкових скарг, то у липні-вересні їх кількість зменшилась до 21% (36 скарг). Навесні 2024 року Рада презентувала [результати нового розслідування за власною ініціативою щодо податкових перевірок](#). У звіті Рада поділилась низкою ідей, які можуть позитивно вплинути на ефективність

податкових перевірок та сприяти побудові партнерських відносин між бізнесом та державою. Це, в свою чергу, дозволяє припустити, що публічна увага до податкових перевірок з моменту виходу звіту – навіть за відсутності прямого реагування – частково впливає на покращення практик податкової.

Разом з цим, результати діяльності Ради демонструють, що система адміністрування ПДВ досі залишається проблемою для значної кількості підприємців. Скарги щодо роботи СМКОР (блокування податкових накладних, невиконання судових рішень щодо реєстрації накладних та включення в переліки ризикових платників) після тенденцій до зменшення протягом двох кварталів поспіль знову піднялись на рівень першого кварталу 2024 року – 58% (103 скарги). Хоча у кількісному співвідношенні кількість скарг залишилась подібною до попереднього кварталу.

Підприємці продовжують стикатись з проблемою безперешкодної реєстрації податкових накладних. Раніше Рада дослідила проблеми в СМКОР у розслідуванні за власною ініціативою та випустила за його результатами звіт з рекомендаціями податковим органам.

Відтоді Рада моніторить виконання Міністерством фінансів України та Державною податковою службою рекомендацій щодо врегулювання роботи системи. Разом з цим, Рада опрацює

системні скарги, пов'язані з СМКОР, на регулярних зустрічах Експертної групи з ДПС України. Про те, як змінилась ситуація з СМКОР Рада ділиться на сс.15-16 звіту.

До інших податкових питань кварталу увійшли проблеми, не пов'язані з ПДВ. Вони стосувались оскарження податкових вимог щодо сплати/погашення податкового боргу, анулювання ліцензій на оптову торгівлю пальним, коригування відомостей в інтегрованій картці платника, поновлення реєстрації платника єдиного податку.

Дії правоохоронних органів

У звітному кварталі скарги бізнесу щодо правоохоронних органів сягнули 15% (41 звернення) – проти 11% (32 скарги) у II кв. 2024 року та 14% (48 скарг) у I кв. 2024 року. Скарги на правоохоронців, відтак, традиційно займають друге місце в загальній структурі звернень бізнесу до РБО.

Протягом липня-вересня 2024 року Рада мала справу зі зверненнями компаній на процесуальні зловживання та бездіяльність органів Прокуратури та Національної поліції, які, зокрема, стосувались неповернення вилученого майна. Поряд з направленням індивідуальних звернень до територіальних органів, такі скарги Рада також виносила на розгляд Експертної групи з Офісом Генерального прокурора, аби домогтися усунення порушень у справах скаржників, а також забезпечення ефективності розслідування у справах, де підприємці виступають потерпілою стороною.

Характерною рисою експертного розгляду – як і самих кримінальних проваджень – є довга тривалість вирішення навіть відносно простих питань процесуальних порушень чи недоліків.

Порівняно з минулим кварталом зросла кількість скарг щодо Бюро економічної безпеки (БЕБ) – з 6 у II кв. 2024 року до 11 звернень у III кв. 2024 року.

Улітку 2024 року Верховна Рада прийняла законопроект про перезавантаження БЕБ. Рада послідовно підтримує реформу Бюро з урахуванням вимог бізнес-спільноти та міжнародних експертів. Відтак, установа виступає за якнайшвидше перезавантаження БЕБ шляхом оновлення його складу та впровадження сучасних аналітичних методів розслідування економічних злочинів. Це, в свою чергу, повинно призвести до зменшення втручання правоохоронних органів у підприємницьку діяльність.

Митні питання

У третьому кварталі кількість скарг від бізнесу з митних питань дещо знизилась і становила 16 звернень або 6% від загальної кількості скарг. Для порівняння у другому кварталі РБО отримала 20 звернень (7% відповідно).

Традиційно значна частина скарг на митницю стосувалась коригування митної вартості товарів – 8 звернень. Рада супроводжує компанії у адміністративному оскарженні рішень митниці і допомагає підтвердити початково заявлену митну вартість товарів, що імпортуються.

Також бізнес звертався до Ради з приводу перекласифікації митними органами імпортованих товарів, затримок митного оформлення та складнощів реекспорту відходів переробки давальницької сировини.

Аби допомогти компаніям врегулювати питання на митниці, РБО проводить регулярні зустрічі Експертної групи з Державною митною службою. Постійний діалог з митниками дозволяє ефективніше вирішувати проблеми бізнесу у цій сфері.

У вересні Верховна Рада прийняла законопроект про перезавантаження митниці, який вже підписаний Президентом України і вступає в дію 1 листопада. Рада слідкуватиме за подальшим розвитком подій, оскільки ця реформа є однією з ключових, яких потребує бізнес. Закон включає можливість для РБО долучатися до дисциплінарних проваджень щодо митників, які порушують легітимні інтереси бізнесу.

1.3 Часові межі попереднього розгляду скарг

У третьому кварталі 2024 року попередній розгляд скарг бізнесу в середньому тривав

8 робочих днів

Нам вдалося вкластися у норматив нашого Регламенту

10 робочих днів

1.4 Кількість проведених розглядів та причини залишення скарг без руху

У III кв. 2024 року з 278 скарг РБО провела 145 розслідувань. 40 скарг лишилося на стадії попереднього розгляду. Рада відхилила 110 звернень через невідповідність критеріям скарг, передбачених Регламентом установи.

Розслідування **145**

Скарги, що перебували на стадії попереднього розгляду **40**

Частка відхилених скарг **110**

1.5 Основні причини відхилення скарг у III кв. 2024 року

60	Предмет скарги виходить за межі компетенції бізнес-омбудсмена
20	Скарга є безпідставною, або інші органи або установи вже розглядають таку справу
11	Інші обставини, за яких бізнес-омбудсмен, виключно на свій власний розсуд, визначає, що розгляд скарги не є необхідним
8	Якщо на думку бізнес-омбудсмена скаржник не виявляє достатній рівень співпраці
4	Скарги, що є предметом будь-якого судового провадження або арбітражного розгляду, або щодо якої було винесено судове, арбітражне або будь-яке інше подібне рішення
2	Повторно подана скарга після прийняття рішення про її відхилення, не розглядається, крім випадків, коли скаржником зазначаються дійсно нові обставини або надаються нові факти або суттєві докази
1	Сторона, яка зазнала впливу Недобросовісної Поведінки не вичерпала принаймні одну інстанцію адміністративного оскарження
1	Скарга відкликана скаржником
1	Скарга стосується питання, щодо якого бізнес-омбудсмен вже приймав рішення раніше
1	У зв'язку із законністю та/або дійсністю будь-яких рішень, постанов та ухвал судів
1	Розгляд бізнес-омбудсменом схожої справи триває або іншим чином провадиться

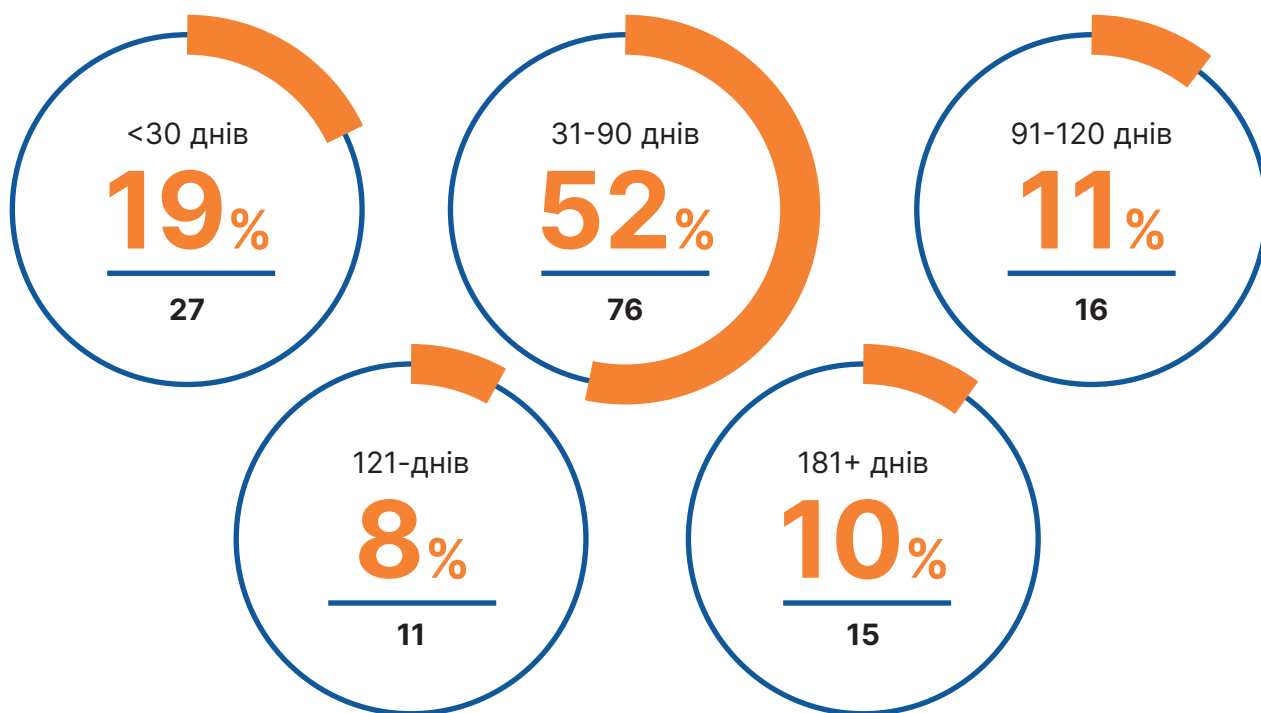
1.6 Часові межі проведення розслідувань

Середня тривалість розслідувань склала **107 днів**

У третьому кварталі 2024 року ми вийшли за межі регламентованих **90 днів**, оскільки комплексність справ бізнесу і затримки в судових оскарженнях адміністративних рішень вимагали більше часу для проведення якісного розслідування.

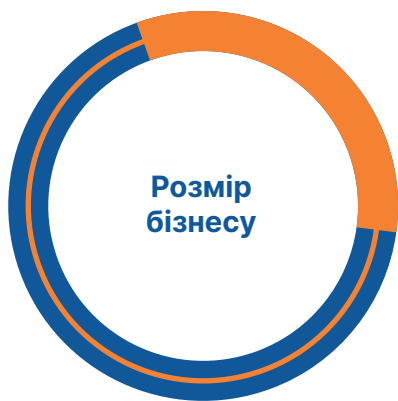
Відсоток закритих справ по днях:

Портрет скаржника

Географія скарг

92

Великий

186

Малий та
середній

67% скарг надходить до РБО від малого та середнього бізнесу. Звернення від великих компаній у третьому кварталі 2024 року склали 33%, що на 4% менше, ніж у першому кварталі 2024 року.

247

Український
бізнес

31

Компанії з
іноземними
інвестиціями

Аналізуючи портрет скаржника, ми вкотре пересвідчуємось, що переважну більшість скарг подає до Ради саме український бізнес – 89% у звітному кварталі. Частка скарг від іноземного бізнесу склала 11%.

2. ПРОБЛЕМИ В СИСТЕМІ ПДВ:

моніторинг виконання рекомендацій державними органами за результатами власного розслідування

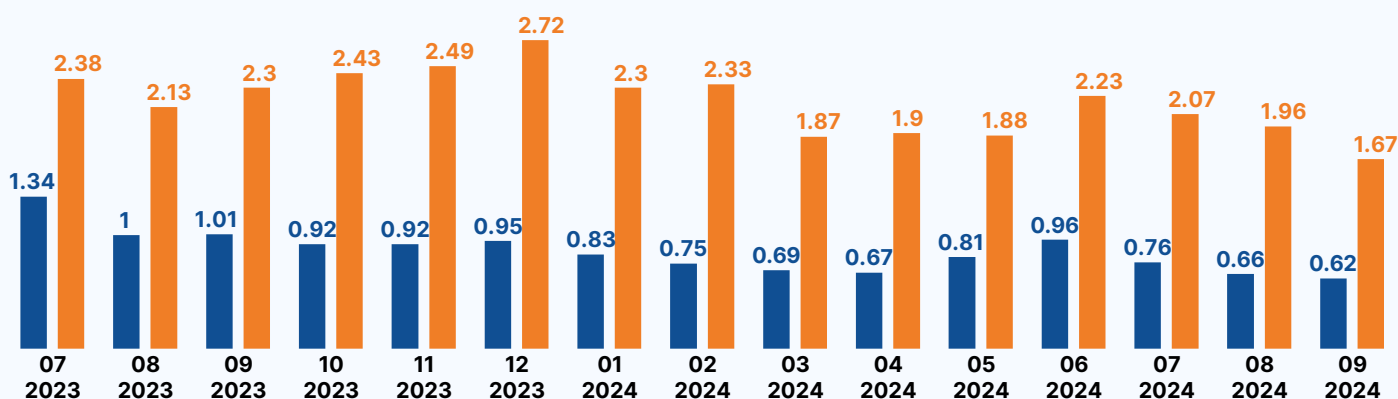
Після публікації [результатів розслідування щодо проблем в СМКОР](#) (березень 2023 р.) Рада постійно відстежує зміни в системі ПДВ та їх вплив на бізнес. РБО підтримує зв'язок з Міністерством фінансів і Державною податковою службою, у розмові з якими піднімає питання конкретних кроків для усунення недоліків у СМКОР та покращення взаємодії податкових органів з платниками.

З моменту виходу звіту щодо СМКОР Рада відзначила важливі зміни в системі:

- введено процедуру адміністративного оскарження рішень щодо ризиковості платника та відмов у врахуванні таблиць даних (врахована рекомендація РБО 2019 року);
- покращено функції аналізу та прогнозування змін законодавства, що сприяло зменшенню кількості блокувань податкових накладних;
- залучено Верховну Раду України для отримання зворотного зв'язку щодо пропозицій бізнесу;
- удосконалено форму рішень про ризиковість платника та неврахування таблиць даних;
- обмежено період для розгляду операцій при визначенні ризиковості платника (180 днів);
- розширено перелік показників позитивної податкової історії;
- започатковано роботу щодо профілю платника податків;
- створено регіональні комунікаційні платформи і «гарячі» лінії для платників та громадських організацій.

Динаміка зупинок реєстрації ПН/РК та сума заблокованого ПДВ

■ Відсоток ПН/РК, які зупиняються СМКОР

■ Відсоток заблокованого ПДВ

Проаналізувавши отриману від ДПС статистику, Рада спостерігає тенденції до зменшення випадків блокування податкових накладних: після стрибку до 0,96% у червні кількість блокувань поступово зменшилась до 0,62% у вересні 2024 року. Такі показники демонструють покращення в сфері реєстрації накладних, зокрема, якщо порівнювати з періодом проведення власного розслідування РБО щодо СМКОР. Із зупинкою реєстрації накладних за третій квартал 2024 року зіштовхнулося близько 9,4% платників (що є меншим від показників 2022 року, коли з блокуванням накладних стикались біля 20-30% платників), але трохи більше ніж за червень 2024 року (8,74%).

Тим не менш, ситуація із сумою заблокованого ПДВ виглядає мінливою: із щоквартальними коливаннями протягом поточного року сума заблокованого ПДВ від 2,07% у липні знизилась до 1,67% у вересні 2024 року.

Якщо ж розглянути статистику скарг бізнесу до РБО, то кількість скарг щодо проблем в СМКОР знову опинилась на рівні першого кварталу 2024 року – 58%, залишаючись відносно стабільною. Як проблеми в СМКОР, податкові перевірки, так і підвищення податків, маючи суспільний резонанс та увагу експертного середовища й бізнесу, свідчать про потребу змін в підходах до адміністрування податків.

Рекомендації зі звіту щодо СМКОР

Рада закликає Міністерство фінансів та Державну податкову службу звернути увагу на рекомендації зі звіту щодо СМКОР:

- 1** Проміжні етапи перед застосуванням негативних наслідків до платників
- 2** Ризиковість платника: прозорість, пропорційність, ефективність процедур
- 3** Коригування адміністративної практики з урахуванням судових рішень
- 4** Доступність даних про ключові показники
- 5** Зважене ставлення до платників та дотримання принципів належного урядування

Саме впровадження у податкову практику згаданих змін допоможе покращити рівень довіри бізнесу до податкової системи, налагодити комунікацію взаєморозуміння, а також – відійти від бачення податкових органів як каральних на думку платників.

Про подальший прогрес у врегулюванні податкових проблем бізнесу Рада надалі повідомлятиме у звітах.

3. ПРИКЛАДИ ЗАКРИТИХ РОЗСЛІДУВАНЬ

Враховані таблиці даних – розблоковані накладні

Український завод пластикових виробів не вперше поскаржився до Ради бізнес-омбудсмена. Минула скарга стосувалась неврахування таблиць даних. Тоді за сприяння Ради податкова прийняла таблиці і зареєструвала накладні підприємства. Проте через деякий час Державна податкова служба України (ДПС) скасувала попередні рішення регіональної комісії щодо врахування таблиць.

Підприємство знову попросило Раду втрутитися та допомогти у вирішенні цієї ситуації.

Рада винесла скаргу на розгляд Експертної групи із ДПС. В результаті вдалося з'ясувати, що податківці мали питання щодо контрагента підприємства.

Зокрема, компанії ведуть схожий бізнес, а декілька осіб числяться серед засновників

та працівників обох компаній. Саме такими були сумніви податкової. Водночас під час чергового подання таблиць підприємство додало пояснення щодо співвідношення власної діяльності з діяльністю свого контрагента. Так, скаржник пояснив, що дійсно компанії певною мірою пов'язані між собою, однак обидві є реальними виробниками, використовують різні техніки виготовлення продукції, мають необхідні ресурси для діяльності. Але на цей раз вже регіональна податкова відхилила таблиці, посилаючись на ризикового контрагента.

Тоді Рада в черговий раз обговорила ситуацію скаржника із регіональною комісією та комісією ДПС України. В результаті роботи над скаргою, яка тривала понад 6 місяців, податкова врешті-решт врахувала 4 таблиці даних підприємства.

Здолати податкові перешкоди: справа сольового заводу

Єдиний виробник кам'яної солі в Україні зіткнувся з проблемою включення до переліку ризикових платників податків. У березні 2024 року Головне управління ДПС у Закарпатській області віднесло підприємство до переліку ризикових платників. Компанія оперативно подала пояснення та необхідні документи, аби скасувати ризиковий статус.

Однак, незважаючи на надані пояснення та документи, податкова кілька разів змінювала підстави свого рішення та повторно залишала компанію в переліку ризикових платників. Це призвело до нових рішень у квітні та травні 2024 року, що фактично заблокувало діяльність компанії.

Зіткнувшись із таким тиском, в травні 2024 року компанія звернулась до Ради бізнес-омбудсмена. Рада дійшла висновку про те, що підприємство надало переконливі пояснення, аби спростувати сумніви податкового органу щодо «ризикових» операцій.

Рада, взявшись за розгляд справи, організувала зустріч з представниками ДПС України в межах Експертної групи. На зустрічі податківці зрештою озвучили повний перелік зауважень до діяльності платника податків. Вони стосувались розбіжностей у рентних платежах та накопичення залишків товарів. Як виявилось, найбільші сумніви податківців стосувалися саме товарних залишків, за рахунок придбання яких був сформований податковий кредит з ПДВ. Тому, місцеве податкове управління всіляко намагалося перевірити чи платник податків дійсно мав в наявності товарні залишки в задекларованих обсягах.

Рада, зі свого боку, зауважила, що обставини, які намагаються з'ясувати податкові органи можуть бути предметом податкової перевірки та аж ніяк не можуть бути встановлені в межах розгляду пояснень про невідповідність критеріям ризиковості. Ті ж сумніви, які раніше зазначалися в рішеннях про ризиковість платника компанії вдалося спростувати.

Зрештою, в липні 2024 року, після подання підприємством чергових пояснень та документів, податкова виключила підприємство з переліку ризикових платників. Місцеве податкове управління таки вирішило провести позапланову перевірку платника.

Рада завжди виступає за цивілізований діалог між бізнесом і владою та вкотре наголошує на тому, що процедура визнання платника податків ризиковим не має підмінити податкову перевірку. Якщо податковий орган дійсно має обґрунтовані сумніви до діяльності платника податків, то для цього законодавство надає можливість з'ясувати всі необхідні обставини у форматі перевірки, що не призводить до повного блокування роботи підприємства.

Рада бізнес-омбудсмена допомогла ФОП подолати бюрократичні перепони

У вересні 2023 року підприємця розпочала свій бізнес у сфері ремонту та реконструкції будівель. Здавалося б, все йшло за планом: вона зареєструвалася як платник ПДВ, почала поступово наймати працівників, закуповувати обладнання та уклала перший великий контракт. Однак незабаром підприємця зіткнулася з неочікуваною для себе перешкодою.

Податкова служба відмовлялася врахувати таблицю даних платника ПДВ, яка необхідна для безперешкодної реєстрації податкових накладних по ремонтних роботах. Підприємця подавала таку таблицю щотижня протягом жовтня, втім кожного разу отримувала відмову з розпливчастим формулюванням «інше; невідповідність видів діяльності основним засобам». Ситуація загострилася, коли було заблоковано реєстрацію перших авансових податкових накладних.

Не змігши документально порозумітися в регіональному підрозділі ДПС, підприємця оскаржила відмову по таблиці даних до комісії центрального рівня, проте також без успіху – тепер причиною була недостатня кількість трудових ресурсів.

Переконана у зворотньому, підприємця звернулася до Ради бізнес-омбудсмена по допомогу. Наша команда ретельно вивчила ситуацію та виявила, що податкова могла не врахувати низку важливих факторів: бізнес тільки розгортав свою діяльність, штат розширювався динамічно, а рівень заробітних плат зростав. Враховуючи розриви в часі щодо реальних бізнес-процесів та щодо податкового звітування (щомісяця – ПДВ; щоквартально – доходи працівників і відпрацьований час), податкова не помічала повної та актуальної картини.

Рада ініціювала розгляд справи з ГУ ДПС, і останнє зафіксувало для себе достеменні обставини справи. Як результат – позитивні рішення по реєстрації зупинених авансових податкових накладних і врахування таблиці регіональною комісією. Однак вже за півтора тижні підприємця отримала вкрай неприємну звістку в електронному кабінеті – комісія центрального рівня скасувала таблицю, враховану регіональною податковою, знов з «інших» мотивів: окрім невідповідності основних засобів, центральна комісія посилалася і на відсутність інформації про діяльність підприємства з посиланням на звітність. Це змусило Раду винести питання на розгляд щомісячної Експертної групи з ДПС України.

Після опрацювання переданих матеріалів і обговорення ситуації на засіданні експертної групи, ДПС України підтвердила відсутність будь-яких зауважень до діяльності бізнесу – одразу після підприємця повторно подала таблицю даних, яка була нарешті і остаточно врахована перед Новим роком. Проблеми з реєстрацією податкових накладних для платника було вирішено.

Митні будні: за сприяння РБО виробник дитячих товарів відстояв митну вартість соди

Київський виробник дитячих товарів поскаржився до Ради бізнес-омбудсмена на Львівську митницю.

Як стало відомо, митники відкоригували митну вартість імпортованої соди, але обґрунтували свою позицію не дуже детально. Компанія намагалася підтвердити заявлену митну вартість документами на свій розсуд.

Проте це не вплинуло на думку Львівської митниці. Митники заявили про розбіжності в документах і відкоригували митну вартість.

Рада підтримала позицію скаржника. Під час розгляду скарги Державна митна служба (ДМС) озвучила сумніви, про які раніше не зазначалося ані під час митного оформлення, ані в рішенні Львівської митниці про коригування митної вартості. Так сталося тому, що під час процедури адміністративного оскарження ДМС повністю перевіряє документи, надані до митного оформлення, і надає їм власну оцінку, не обмежуючись висновками регіональної митниці.

Рада, зі свого боку, оперативно допомогла обґрунтувати правильність наданих документів. Також Рада допомогла узгодити документи та пояснення, які компанія пізніше додатково подала, щоб спростувати сумніви ДМС.

В результаті компанія відстояла свою позицію, а ДМС скасувала рішення про коригування митної вартості.

Позбутись необґрунтованого податкового боргу: справа дистриб'ютора палива

Дистриб'ютор палива отримав податкову вимогу щодо термінової сплати боргу у майже 150 тис. грн.

Компанія подала позов до Київського окружного адміністративного суду та просила скасувати «протиправне» податкове повідомлення-рішення (ППР). Проте ГУ ДПС у м. Києві віднесла суму штрафних санкцій за ППР до суми податкового боргу у 150 тис. грн. та вимагала його сплати за податковою вимогою. На цьому етапі компанія подала скаргу до Ради бізнес-омбудсмена.

Законодавство передбачає, що у разі оскарження податкового повідомлення-рішення в суді, грошові зобов'язання вважаються незгодженими до набрання законної сили рішенням суду. Дослідивши всі матеріали скаржника, Рада підтвердила, що розгляд справи підтверджується відповідною ухвалою про відкриття судового провадження.

Рада винесла скаргу на розгляд Експертної групи із ГУ ДПС у м. Києві. За цим одразу послідувало позитивне рішення! За сприяння РБО податківці оновили дані інтегрованої карти платника та відкликали податкову вимогу про сплату боргу.

Від процесуальних порушень до позитивних змін: Історія дистриб'ютора пального

Компанія з іноземними інвестиціями, дистриб'ютор пального в Україні, стикнулася з серйозними проблемами в рамках кримінального провадження. Під час тривалого досудового розслідування кримінального провадження, ініційованого Бюро економічної безпеки (БЕБ) щодо компанії, остання зазнала низку процесуальних порушень з боку органу досудового розслідування. Зокрема, детективи Бюро протягом багатьох місяців не виконували близько десятка ухвал слідчих суддів, які зобов'язували їх повторно розглянути клопотання компанії про вчинення слідчих (розшукових), процесуальних дій.

Через цю ситуацію підприємство вирішило звернутися по допомогу до Ради бізнес-омбудсмена (РБО).

РБО надіслала офіційний лист до Офісу Генерального прокурора та БЕБ і звернула їхню увагу на те, що детективи БЕБ своєчасно не реагували на клопотання компанії.

Результати втручання РБО не забарилися. Вже через кілька днів після звернення Ради адвокати компанії отримали низку відповідей у формі листів та постанов за результатами розгляду раніше поданих клопотань. Хоча не всі відповіді повністю задовольняли компанію, сам факт покращення комунікації був значним прогресом.

Більше того, увага РБО до справи призвела до суттєвих змін у ході розслідування. Через два місяці після звернення Ради старший детектив БЕБ закрив кримінальне провадження по одному з епізодів через відсутність складу злочину в діях керівників компанії.

Представники компанії відзначили, що саме допомога Ради бізнес-омбудсмена сприяла покращенню комунікації з БЕБ, прискорила розгляд їхніх клопотань, що зрештою призвело до позитивних зрушень у досудовому розслідуванні кримінального провадження.

Податкові перешкоди після перемоги в суді: шлях до відновлення ПДВ

У квітні 2023 року податкова служба анулювала реєстрацію платника ПДВ підприємству. Податківці посилалися на те, що протягом року компанія подавала декларації з нульовими показниками.

Компанія оскаржила дії податкової в суді. Підприємство пояснило, що воно не могло повноцінно працювати у зв'язку з оголошенням воєнного стану та від'їздом керівника закордон. Зокрема, через початок повномасштабного вторгнення, плани з оренди приміщення були відкладені до 2023 року. Саме тоді компанія уклала договір оренди і тільки розгортала діяльність.

У серпні того ж року суд визнав рішення податкової незаконним, зазначивши, що нульові показники не свідчили про пасивну поведінку платника, а були спричинені об'єктивними обставинами. Суд зобов'язав податкову поновити реєстрацію платника ПДВ та зберегти податкові показники компанії. Це рішення підтримав апеляційний суд, а касаційний суд двічі відмовив ГУ ДПС у відкритті провадження.

Однак перемога в суді виявилася лише початком історії. Податкова не поспішала виконувати судове рішення, посилаючись на різні бюрократичні причини. Серед таких перепон регіональна податкова навіть зазначала те, що матеріали справи перебувають на розгляді в центральному апараті ДПС. Водночас, конкретних причин для невиконання рішення по суті податкова повідомити не могла. Підприємство звернулося до виконавчої служби, намагаючись відстояти свої права.

Коли ці кроки не дали результату, компанія звернулася по допомогу до Ради бізнес-омбудсмена. Рада ретельно вивчила справу та винесла її на обговорення Експертної групи із ДПС України. На цій зустрічі Рада підтримала позицію скаржника, у розмові з податківцями підкресливши, що судові рішення, яке набрало законної сили, є обов'язковим до виконання.

В результаті у цій справі вдалося досягти успіху: податкова виконала рішення суду, відновила підприємству як реєстрацію платника ПДВ, так і показники в СЕА ПДВ.

Нагадаємо, що, незважаючи на норми податкового законодавства України, технічна можливість поновлення показників у СЕА ПДВ після скасування судом рішення про анулювання реєстрації платником ПДВ була розроблена ДПС лише наприкінці минулого року як відповідь на численні, протягом понад двох років, звернення Ради у справі іншого скаржника.

Від мільйонних донарахувань до скасування рішень: перемога будівельної компанії в податковому спорі

Влітку 2024 року податкова служба Волинської області за результатами перевірок донарахувала мільйони будівельній компанії. Податкова наполягала на тому, що компанія допустила помилку у періоді декларування зобов'язань з реалізації збудованого нерухомого майна (квартири в будинку). Спершу податкова провела планову перевірку, з результатами якої підприємство не погодилося, вважаючи нарахування податкових зобов'язань та штрафів необґрунтованими. Компанія подала заперечення, внаслідок розгляду яких була призначена та проведена позапланова перевірка для детального розгляду спірних питань.

Однак у червні 2024 року за результатами цієї перевірки був складений новий акт. Основним спірним питанням стала дата підписання акта приймання-передачі майнових прав на квартиру. Податкова стверджувала, що акт був підписаний у травні 2022 року, тоді як підприємство наполягало, що підписання відбулося у червні 2022 року, посилаючись на технічну помилку з боку державного реєстратора при реєстрації права власності на квартиру. Компанія надала вагомі докази на підтримку своєї позиції, зокрема відсутність зареєстрованої адреси будинку у травні 2022 року, факт неповної оплати вартості квартири на ту дату, підтвердження від покупця та пояснення нотаріуса щодо технічної помилки в реєстрі. Проте, податкова, схоже, не взяла до уваги ці аргументи.

Не погоджуючись із рішенням, компанія оскаржила його у Державній податковій службі України (ДПС) та звернулася по допомогу до Ради бізнес-омбудсмена (РБО). Опрацювавши скаргу, Рада підтримала позицію скаржника та направила свої пропозиції до ДПС України.

Наприкінці серпня відбувся відео-розгляд матеріалів скарги в ДПС України, де були присутні представники підприємства та інспекторка РБО. На початку вересня Рада надіслала свої пропозиції до ДПС України. Це дало позитивний результат: за кілька днів податкова скасувала обидва податкових повідомлення – рішення, задовольнивши скаргу підприємства. Державна податкова служба також зобов'язала обласну податкову провести нову перевірку у випадку початку дисциплінарного провадження щодо посадових осіб ГУ ДПС у Волинській області, які проводили відповідну перевірку.

4. ІНСТИТУЦІЙНИЙ РОЗВИТОК РБО

Вже майже десять років Рада бізнес-омбудсмена захищає законні права підприємців від зловживань державних органів. Віхи інституційного розвитку РБО, що розпочалися від Революції Гідності 2014 року, охоплюють етапи створення і становлення РБО, налагодження двосторонніх стосунків з основними державними стейкхолдерами, отримання перших системних і оперативних перемог.

Меморандуми про співробітництво з державними органами

2015	Державна регуляторна служба України, Міністерство юстиції України, Державна фіскальна служба України
2016	Національне антикорупційне бюро України, Міністерство екології та природних ресурсів України, Київська міська державна адміністрація, Національна поліція України, Національне агентство з запобігання корупції
2017	Служба безпеки України
2018	
2019	Державна митна служба України, Державна податкова служба України, Генеральна прокуратура України
2020	
2021	
2022	Польський речник малого та середнього бізнесу
2023	Агентство відновлення, Міністерство відновлення (Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України)
2024	Офіс з розвитку підприємництва та експорту

Пізніше, РБО заглибилась в деталі практичного покращення порядків і процедур в роботі податкових органів, правоохоронних органів, реформ в регуляторній сфері і впровадження норм європейського права. РБО також гнучко відреагувала на підтримку приватного сектору протягом пандемії Covid-19.

Приклади системних досягнень за весь час роботи

1

Прийняття законів «Маски-шоу стоп» 1 та 2» (запровадження обов'язкової аудіо- та відеофіксації слідчих дій та судових розглядів)

2

Прийняття антирейдерського закону (удосконалення механізму протидії рейдерству)

3

Перезавантаження архітектурно-будівельної інспекції в ДІАМ та запуск онлайн-інструментів з адміністрування питань, пов'язаних з дозволами

4

Введення в дію закону про адміністративну процедуру (встановлення порядку адміністративного оскаржень рішень державних органів)

5

Зменшення бар'єрів для зовнішньої торгівлі

Повномасштабне вторгнення рф в Україну, та початок великої війни, що докорінно змінили всі сфери політичного, економічного і суспільного життя так само відобразилось на приватному секторі. З'явилися нові виклики, з якими Україна не стикалась раніше: починаючи від питань термінової релокації підприємств і закінчуючи більш системними питаннями довгострокового відновлення країни. Разом з цим, із плином часу зміни зазнали й системні проблеми бізнесу – із набуттям Україною статусу кандидата на членство в ЄС всі зусилля держави скеровані на якісне та якнайшвидше впровадження структурних євроінтеграційних реформ.

Відтак, Рада не обмежує свою діяльність розглядом скарг бізнесу, а як інтегрований майданчик для приватного сектору, робить свій внесок в інтеграцію України до ЄС, впровадження стандартів належного врядування та подолання наслідків військової агресії рф.

Прагнучи допомогти українському бізнесу впоратися із труднощами воєнного часу, пришвидшити економічне відновлення та залучити приватний сектор у відбудову, ми перезавантажили штат установи та відкрили нові напрямки роботи.

Залучення бізнесу у відновлення

Напрямок Policy & Recovery

початок
2024 року

Рада запровадила новий напрям діяльності Policy & Recovery.

В межах цього напрямку команда Ради під керівництвом заступниці бізнес-омбудсмена Тетяни Короткої підтримує приватний сектор у подоланні наслідків військової агресії росії, втіленні проєктів вібудови, у тому числі критичної інфраструктури, та створенні справедливих та прозорих умов для участі компаній та заохочення інвестицій у ініціативи відновлення.

серпень
2024 року

Рада частково сформувала команду Policy & Recovery.

До цієї команди увійшли фахівці в сфері економічної політики, юриспруденції, інженерних наук.

Основні задачі Policy & Recovery Team включають підтримку стейкголерів в питаннях:

- Залучення приватного сектору у відбудову і відновлення України
- Захист бізнесу і покращення умов для прозорого залучення приватного сектору
- Запобігання корупції
- Ефективна реалізація складних інфраструктурних проєктів

Партнерство з Агентством відновлення та Міністерством відновлення

Аби підтримати зусилля держави у ініціативах відновлення, Рада бізнес омбудсмена уклала Меморандуми про співпрацю з Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури України (Агентство відновлення) та Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України (Міністерство відновлення). Консолідація зусиль з партнерами, безпосередньо залученими у відбудову, дозволить надати максимальну підтримку приватному сектору у повоєнному відновленні країни.

 **Агентство
відновлення**

 **МІНІСТЕРСТВО
ВІДНОВЛЕННЯ**

Прагнучи створити сприятливі умови для ведення бізнесу на шляху України до ЄС, РБО долучилась до **переговорних (робочих) груп в рамках євроінтеграційного процесу**, зокрема з питань свободи підприємництва і надання послуг; з питань оподаткування; з питань підприємництва та промислової політики; з питань реформи державного управління.

У вересні 2024 Офіс віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції провів установчу зустріч з представниками бізнес-спільноти, на якій обговорив залучення бізнес-спільноти до переговорного процесу. До такої зустрічі долучились й представники РБО, які стали членами відповідних робочих груп.

Зустріч з Консультативною групою високого рівня з питань вступу в ЄС

Примітно, що в складі Групи високого рівня, Раду відвідав Альгїрдас Шемета, екс-Комісар Європейського Союзу, що також став першим очільником РБО і протягом 2014-2019 років спільно з командою РБО, розбудовував сучасну структуру.

Як незалежний орган, що постійно взаємодіє з бізнес-середовищем та консультує Уряд України з питань розвитку приватного сектору в процесі інтеграції до ЄС Рада

поділилася з Альгїрдасом Шеметою спостереженнями щодо настроїв та виликів підприємців на шляху до реформ та під час триваючого повномасштабного вторгнення рф. Експертиза Ради у захисті бізнесу протягом понад 9-ти років дозволила надати об'єктивну оцінку готовності українського бізнесу до євроінтеграції та окреслити ключові аспекти, які потребують уваги в процесі адаптації до стандартів ЄС.

Оновлення команди

В серпні 2024 Кабінет Міністрів призначив заступницю бізнес-омбудсмена та Chief Legal Officer Юлію Андрусів.

Юлія Андрусів є досвідченим правником та управлінцем. Вона керувала командами і корпоративними функціями в галузі права, корпоративної етики і комплаєнсу, корпоративного управління у великих міжнародних компаніях.

Юлія Андрусів очолила команду із 20 юристів. До її компетенцій входить забезпечення і координація ефективних розслідувань у справах скажників відповідно до найвищих стандартів та вимог Регламенту РБО. Об'єднання регламентних розслідувань під керівництвом однієї заступниці має також сприяти уніфікації практики інспекторів.

Команда РБО

Команда складається з бізнес-омбудсмена, двох заступниць та співробітників Секретаріату.

На кінець звітного
періоду у Раді працює

27 фахівців

Міжнародне визнання РБО

РБО доєдналась до проведення та презентації дослідження ОЕСР

Рада бізнес-омбудсмена є важливим елементом забезпечення прозорості та справедливості у бізнес-середовищі України. Її особлива роль у боротьбі з корупцією та захисті прав підприємців визнається на міжнародному рівні.

У серпні 2024 року РБО доєдналась до проведення та презентації дослідження ОЕСР щодо інституцій бізнес-омбудсмена в Східній Європі та Центральній Азії. Дослідження охопило досвід п'яти країн: України, Грузії, Казахстану, Киргизстану та Узбекистану. У дослідженні ОЕСР згадує успішну модель української Ради бізнес-омбудсмена в антикорупційній інфраструктурі країн Східної Європи. Зокрема,

зазначається, що Рада, просуваючи ідеї належного урядування, забезпечує прозорість і справедливість у взаємодії бізнесу із державою та робить внесок у зміцнення довіри до державних інституцій в Україні.

Дослідження містить рекомендації щодо покращення функціонування офісів омбудсменів у регіоні. Серед таких: впровадження CMS-системи для опрацювання скарг, впровадження індикаторів ефективності роботи (вимірювання імплементації виданих держорганам рекомендацій), регулярна публікація статистики скарг, що українська Рада вже втілила у своїй діяльності з перших днів заснування.

[Читати дослідження](#)

Контакти з Міжнародною асоціацією омбудсменів

У звітному кварталі заступниця бізнес-омбудсмена представила Раду на Міжнародній конференції омбудсменів у Кассіно, Італія. Захід пройшов під патронатом омбудсмена Лаціо та Італії, Маріно Фарделлі.

У своїй доповіді Тетяна не тільки окреслила сферу роботи РБО та виклики для національного і міжнародного бізнесу, пов'язані з війною росії проти України, але і нагадала про її глобальний вплив на якість життя людей в інших країнах.

На цій конференції модель роботи РБО була вперше представлена на глобальному рівні і викликала велику зацікавленість у колег і експертів з країн Європи, Америки, Африки та Океанії.

Окрім того, Рада активно співпрацює з іншими установами бізнес-омбудсменів, обмінюючись досвідом та найкращими практиками. Така взаємодія дозволяє підвищити рівень роботи

Ефективна діяльність Ради бізнес-омбудсмена слугує не лише прикладом для інших країн, а й допомагає покращити імідж України на міжнародній арені та підвищує інвестиційну привабливість для міжнародних партнерів.

5. СТРАТЕГУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РБО

Виклики, з якими зіткнулася Україна під час повномасштабної війни, зокрема й сама Рада бізнес-омбудсмена, вимагають приведення активностей РБО у відповідність до потреб сучасного бізнес-клімату та вимог євроінтеграційного процесу та відновлення. Рада прагне підвищити ефективність своєї роботи та актуалізувати інструментарій для ефективнішого захисту законних прав бізнесу. Відтак, аби обговорити свіжі ідеї, проаналізувати сильні і слабкі сторони та визначити переваги, у звітному кварталі команда Ради провела стратегічну сесію.

Під час заходу ми обговорили досягнення Ради за дев'ять років діяльності та спільно розглянули виклики, з якими стикається установа.

Крім того, протягом сесії команда мала можливість прослухати лекції від провідних експертів у галузі дипломатії, комплаєнсу та відновлення, які поділилися своїм досвідом та надали нові ідеї для вдосконалення роботи Ради. Ми багато дискутували та провели практичні заняття для покращення комунікації, стимулювання креативного мислення та пошуку інноваційних рішень у складних питаннях.

Ця стратегічна сесія стала важливим кроком у зміцненні командного духу, покращенні внутрішньої комунікації та окресленні стратегії, яка дозволить Раді ще ефективніше підтримувати бізнес у викликах, що постають перед ним у поточних умовах.

5

ключових пріоритетів подальшої роботи

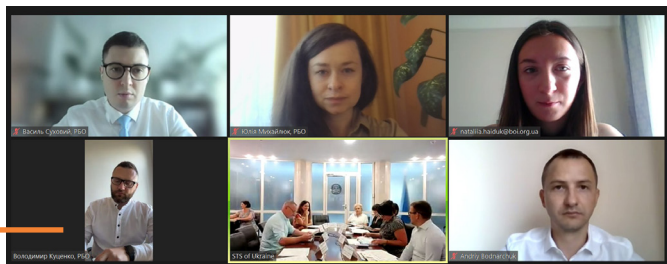
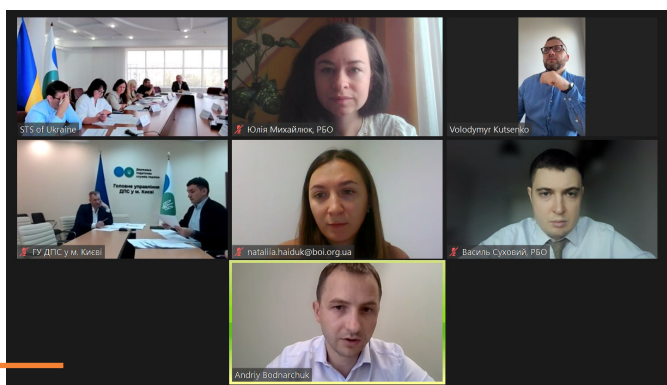
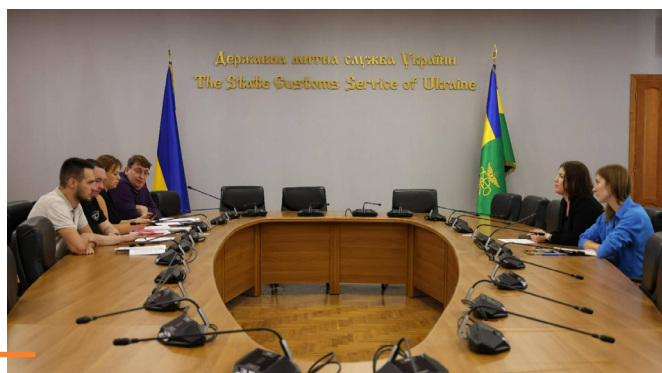
- 1** просування ідей належного урядування через Декларацію справедливого та розсудливого адміністрування
- 2** поглиблення партнерств з державними органами
- 3** підвищення обізнаності про РБО, як на регіональному, так і на міжнародному рівнях
- 4** залучення приватного сектору до процесів відновлення країни
- 5** підтримка євроінтеграційних прагнень України

6. СПІВПРАЦЯ ЗІ СТЕЙКГОЛДЕРАМИ

6.1 Експертні групи

Формат Експертних груп діє на підставі Меморандумів про партнерство та співробітництво, що у різні часи Рада уклала з відповідними державними органами.

	Кількість зустрічей	Кількість розглянутих кейсів
Державна податкова служба	3	119
ГУ ДПС у м. Києві	3	25
ГУ ДПС у Київській області	2	7
Державна митна служба	1	4
Офіс Генерального прокурора	1	9

6.2 Взаємодія з Міністерством економіки України

Одне з ключових завдань РБО – забезпечити ефективний системний діалог бізнесу з державними органами, зокрема Урядом України, та сприяти налагодженню більш сприятливих умов ведення бізнесу в країні.

У звітному кварталі РБО в повному складі зустрілась з Першою віце-прем'єр-міністеркою України, Міністеркою економіки України – Юлією Свириденко та заступником Міністра економіки Олексієм Соболевим та директором Департаменту регуляторної політики та підприємництва Олександром Палазовим.

Рада бізнес-омбудсмена як консультативно-дорадчий орган КМУ регулярно комунікує з представниками Уряду України, аби не тільки вказувати на нагальні проблеми приватного сектору, але і знаходити шляхи для їх врегулювання.

Однією з ключових тем розмови став Проєкт Декларації справедливого і розсудливого адміністрування, яку розробила Рада. Ця ініціатива розглядається як нова форма урядового забезпечення прав для бізнесу і громадян. В основу Декларації Рада поклала ключові принципи належного урядування, серед яких: добросовісність, пропорційність, розсудливість, а також інші загальні принципи права ЄС. Впровадження Декларації стане важливим кроком у напрямку наближення України до стандартів Європейського Союзу та Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).

Крім того, Рада презентувала новий напрямок своєї діяльності, спрямований на вирішення проблем, пов'язаних з відбудовою України. Цей напрямок охоплює, як практичну допомогу приватному сектору, пов'язану з його діяльністю по відбудові (в найширшому сенсі), так і розробку рекомендацій по вдосконаленню державних політик для подолання економічних наслідків повномасштабної військової агресії РФ.

Насамкінець торкнулись питання вдосконалення системи моніторингу критеріїв оцінки ризиків (СМКОР), аудит якої був задекларований у відповідному Указі Президента України. Бізнес-омбудсмен Роман Ващук наголосив на важливості залучення зовнішньої експертної оцінки в процесі аудиту цієї системи. Рада бізнес-омбудсмена вкотре висловила готовність надати свою підтримку та експертизу центральним органам виконавчої влади у цьому питанні, аби підвищити ефективність та прозорість роботи СМКОР.

Сталий діалог Ради бізнес-омбудсмена протягом 10 років з Міністерством економіки сприяє ефективному вирішенню проблем бізнесу.

6.3 Бізнес-сніданок з Miltech індустрією

В умовах триваючої війни в Україні оборонна індустрія стала ключовим сектором, що визначає національну безпеку та стабільність країни. Нагальна потреба підвищення обороноздатності вимагає активного впровадження інновацій та зміцнення державно-приватного партнерства. Miltech індустрія відіграє критичну роль у цьому процесі, розробляючи передові технології для захисту територіальної цілісності. Ця галузь не лише забезпечує інноваційними рішеннями у сферах комунікації, розвідки та кібербезпеки, але й стимулює економічний розвиток через створення високотехнологічних робочих місць та залучення інвестицій.

У контексті цих викликів у липні 2024 року Рада бізнес-омбудсмена організувала зустріч у форматі бізнес-сніданку з провідними представниками Miltech індустрії. Цей захід став платформою для відвертого діалогу між підприємцями, де учасники обговорили нагальні проблеми галузі та шляхи їх вирішення. Захід став платформою для обміну думками щодо потреб високотехнологічного сектору, акцентуючи увагу на важливості інновацій та модернізації та адаптації державних політик до реалій ринку та вимог воєнного часу.

Під час зустрічі представники Miltech підняли ключові проблеми, з якими стикаються компанії. Серед основних питань були стабільне бюджетування

та чіткі правила взаємодії з державою. Особливу увагу приділили складнощам у тлумаченні та проведенні аудитів контрактів з державними підприємствами. Вони також наголосили на необхідності модернізації стандартів виробництва, застарілість яких гальмує розвиток конкурентноспроможних вітчизняних технологій.

За підсумками зустрічі Рада домовилась продовжити діалог з Miltech індустрією щодо ефективного залучення підприємців до зміцнення оборонного потенціалу країни. Рада бізнес-

омбудсмена готова активно підтримувати розробку механізмів для покращення взаємодії між державою та приватним сектором, зокрема через надання експертних консультацій та допомогу у врегулюванні спірних питань.

Станом на початок четвертого кварталу Рада розпочала розслідування за власною ініціативою довкола проблем виробників Miltech, в тому числі пов'язаних із удосконаленням процедур централізованих оборонних закупівель. Про його результати ми розповімо на сторінках наступного квартального звіту.

6.4 Круглий стіл «Верховенство права – захист бізнесу у податкових спорах»

Верховенство права – це основоположний принцип, який забезпечує справедливість і рівність для всіх громадян. У сучасному світі, особливо в умовах постійних змін та викликів, важливо, щоб органи влади дотримувалися цього принципу, зокрема в сфері оподаткування. Невиконання судових рішень може мати серйозні наслідки для бізнесу, створюючи невизначеність і підбиваючи довіру підприємців до правової системи. Тому важливо забезпечити належне виконання рішень судів і підтримувати конструктивний діалог між усіма стейкхолдерами.

20 вересня 2024 року Рада бізнес-омбудсмена провела круглий стіл на тему «Верховенство права: захист бізнесу в податкових спорах». Захід зібрав представників Державної податкової служби, Верховного Суду, Офісу Генерального прокурора, а також бізнес- і юридичної спільноти.

Відкриваючи захід, бізнес-омбудсмен Роман Ващук наголосив, що Рада бізнес-омбудсмена вже протягом десяти років підтримує бізнес у захисті законних інтересів у позасудових процедурах, зокрема у забезпеченні верховенства права в процесі виконання судових рішень. Він також відзначив, що реалізація судових рішень є практичним втіленням принципу верховенства права в державі і критично важливим для формування довіри бізнесу до правової

системи та створення стабільного інвестиційного клімату.

Модератором круглого столу виступила суддя Верховного Суду Наталія Блажівська, яка наголосила на важливості дотримання

принципів верховенства права для сталого розвитку держави. Вона звернула увагу на те, що, незважаючи на існуючі проблеми, Україна має потенціал для розвитку правової системи, яка буде надійною основою для бізнесу.

Представники Верховного Суду, зокрема Раїса Ханова, Секретар судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів, та Наталія Шевцова, суддя Великої Палати, акцентували увагу на необхідності врахування економічних наслідків господарських операцій у податковому обліку та розглянули питання зміни юрисдикції податкових спорів, а також вплив тривалих справ про банкрутство на податкові питання.

Команда старших інспекторів Ради бізнес-омбудсмена представила конкретні проблеми виконання судових

рішень, вказавши на те, що податковим органам слід враховувати реалії судових розглядів у своїй практиці. Вони наголосили на важливості системного підходу до виконання рішень судів, що має включати активну участь усіх учасників процесу.

До дискусії круглого столу активно доєдналися й представники Державної податкової служби. Вони зазначили, що податкова постійно працює над удосконаленням взаємодії з платниками, а також моніторить актуальну судову практику. ДПС подякувала Раді за регулярний діалог у вирішенні скарг підприємців.

Олексій Бонюк, начальник Департаменту кримінально-правової політики та захисту інвестицій, підкреслив, що запровадження цивілізованих підходів в управлінні ризиками є необхідним для покращення ситуації в сфері податкових спорів. Таке бачення перегукується з активним просуванням Ради бізнес-омбудсмена принципу «спершу консультування», який заохочує державні органи діяти превентивно для полегдження можливих спорів на ранній стадії, не вдаючись до миттєвих покарань бізнесу за дрібні порушення.

На думку РБО, для вирішення проблем українського бізнесу необхідно дотримуватися чинного законодавства та підтримувати постійний діалог між усіма сторонами, які беруть участь у прийнятті рішень і їх виконанні. Саме цьому слугував організований Радою майданчик між учасниками процесу оскарження податкових рішень. За підсумками заходу сторони домовились продовжити взаємодію для напрацювання рішень проблем платників.

6.5 Регіональні візити

Підтримання зв'язків з бізнесом на місцях дозволяє краще відчувати проблеми бізнесу та адресувати їх у щоденній роботі Ради бізнес-омбудсмена. Рада прагне розширювати контакти з місцевими органами влади та підприємцями в регіонах, тож у звітному кварталі ми продовжили серію регіональних візитів.

Черкаси

Зустріч з керівником Черкаської військової обласної адміністрації

Бізнес-омбудсмен та команда зустрілись з керівником Черкаської військової обласної адміністрації Ігорем Табурцем та директором Департаменту регіонального розвитку Романом Карманніком. Обговорили бізнес-клімат на Черкащині та інвестиційні можливості регіону. Крім того, бізнес-омбудсмен презентував керівництву Черкаської ОВА проєкт Декларації справедливого та розсудливого адміністрування.

Кейс спиртового заводу в Черкаській області – візит на підприємство

Бізнес-омбудсмен з командою здійснив візит до скаржника на завод, що виробляє спирт для фармацевтичної галузі у с. Великі Канівці. Податківці віднесли підприємство до переліку ризикових платників та нарахували 90 млн. грн. податкових донарахувань.

Після візиту на Черкащину та організованого обговорення справи спиртового заводу на Експертних групах регіонального та центрального рівня Раді вдалося досягти позитивного результату. Підприємство позбулося статусу ризикового.

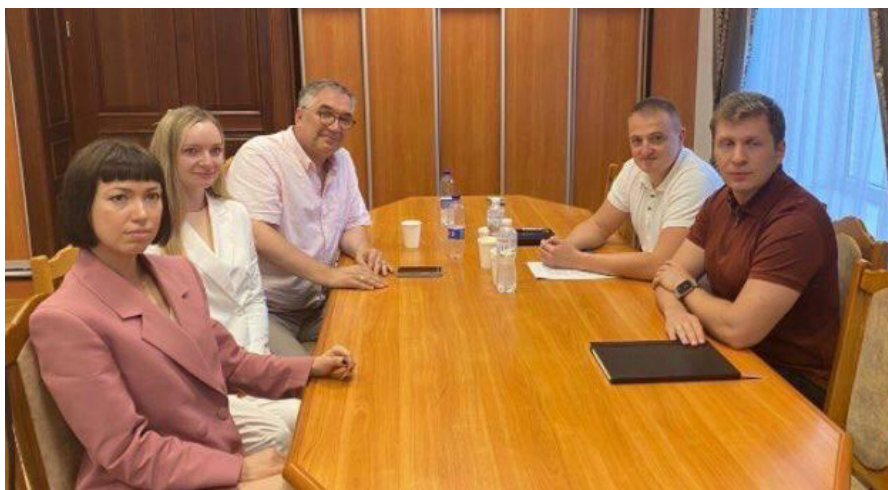
Зустріч з підприємцями Черкащини

На платформі Департаменту регіонального розвитку Черкаської обласної військової адміністрації Рада зустрілась з підприємцями Черкащини. Бізнес-омбудсмен та експертна команда презентувала діяльність Ради бізнес-омбудсмена та відповіла на питання учасників.

Зустріч з Черкаською обласною прокуратурою

РБО зустрілась з Черкаською обласною прокуратурою. Обговорили питання співпраці у сфері захисту прав та інтересів бізнесу та посилення взаємодії з регіонами для ефективнішого вирішення проблем підприємців.

Одеса

Зустріч з Директором Департаменту економічного розвитку Одеської міської ради

Бізнес-омбудсмен зустрівся з Директором Департаменту економічного розвитку Одеської міської ради Андрієм Розовим та його заступницею Іриною Швидкою. Роман Ващук презентував Одеській мерії Декларацію справедливого та розсудливого адміністрування.

Зустріч з керівницею Центру підтримки підприємців Дія.Бізнес

Дія Бізнес

Бізнес-омбудсмен зустрівся з керівницею Центру підтримки підприємців Дія.Бізнес Валерією Антонію та місцевими підприємцями. Обговорили проблеми та настрої одеських підприємців. Запропонували бізнесу свою експертизу для врегулювання проблем у взаємодії з місцевими органами влади.

Участь у регіональному форумі «Бізнес під час війни»

Бізнес-омбудсмен взяв участь у регіональному форумі «Бізнес під час війни», організованому Всеукраїнською професійною асоціацією підприємців, Національною бізнес коаліцією та Об'єднанням Ради міст ЗахистиФОП.

Роман Ващук поділився з учасниками ідеями з Декларації справедливого та розсудливого адміністрування. Крім того, він нагадав про безкоштовні послуги РБО у розв'язанні скарг бізнесу учасникам, які представляли південні регіони України.

Візити регіонами України відкривають додаткову можливість нагадати місцевим підприємцям про роботу бізнес-омбудсмена, який вже як десять років безкоштовно захищає законні права підприємців від недобросовісних дій державних органів.

Рада надалі зміцнюватиме комунікацію з регіонами України, аби оперативніше реагувати на можливі проблеми підприємців та посилювати спроможності бізнесу на місцях для подолання викликів воєнного часу.

6.6 Календар подій

02.07.2024

Зустріч з компаніями-членами АСС щодо боротьби з тіньовими ринками у різних галузях економіки

Організатор

Американська торговельна палата (АСС)

03.07.2024

Зустріч з Головою НКРЕКП Валерієм Тарасюком

Організатор

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП)

03.07.2024

KIEF Talks на тему «Захист прав українських підприємців та інвесторів»

Організатор

Київський міжнародний економічний форум та American University Kyiv

04.07.2024

Презентація політики «Зроблено в Україні»

Організатор

Комітету ВРУ з питань економічної політики

05.07.2024

Зустріч з Головою АМКУ Павлом Кириленком

Організатор

Антимонопольний комітет України (АМКУ)

08.07.2024

Зустріч з Головою НАЗК Віктором Павлушиком

Організатор

Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК)

11.07.2024

Круглий стіл «7 кейсів маски-шоу та 7 необхідних змін до КПК»

Організатор

ГО «Маніфест 42»

17.07.2024

HR Wisdom Summit «Держава як гарант гідності людини у відносинах з бізнесом»

Організатор

Економіка+

22.07.2024

Форсайт «Розвиток інфраструктури підтримки мікро, малого та середнього бізнесу, включаючи бізнес-асоціації»

Організатор

Програма розвитку ООН (ПРООН)

29.07.2024

Презентація проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Антимонопольного комітету України»

Організатор

Антимонопольний комітет України (АМКУ)

01.08.2024

Засідання Антикризисного штабу стійкості економіки в умовах воєнного стану

Організатор

Антикризовий штаб УСПП

02.08.2024

Засідання Номінаційного комітету

Організатор

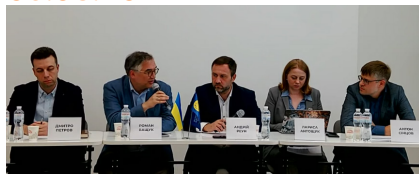
Міністерство економіки

09.08.2024

Зустріч із Послом Італії
Карло Формоза
Організатор
Посольство Італії в Україні

09.08.2024

Захід «Штрафи за порушення митних правил згідно п.1 ст.483 МК України: директори під прицілом Енергетичної митниці»
Організатор
Асоціація правників України

21.08.2024

Прийом з нагоди Дня незалежності України
Організатор
Американська торговельна палата

28.08.2024

Конференція «Інвестиції під час повномасштабної війни – перспектива Польщі та України. Економічна та нормативно-правова безпека»
Організатор
Польсько-українська господарча палата

04.09.2024

Зустріч Головою Ради ФРУ Дмитром Олійником
Організатор
Федерація роботодавців України

16.09.2024

Захід Міністерства економіки України: «Економічна політика. Відновлення під час війни»
Організатор
Міністерство економіки України

16.09.2024

Дискусія «Україна на шляху до ОЕСР та приєднання до Конвенції ОЕСР проти хабарництва: реформа корпоративної відповідальності»
Організатор
Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)

16.09.2024

Форум демократичного законотворення до Дня Демократії
Організатор
Американська торговельна палата (ACC)

18.09.2024

III Business & Legal Infrastructure Forum
Організатор
Видання Юридична практика

19.09.2024

Засідання Колегії АРМА
Організатор
АРМА

23.09.2024

Консультації з бізнесом на тему «Огляд з питань доброчесності та боротьби з корупцією»
Організатор
ОЕСР та UNIC

24.09.2024

Ukraine Reform Working Group
Організатор
German Marshall Fund of the United States

24.09.2024

Зустріч з керівництвом Atlantic Council
Організатор
Atlantic Council

24.09.2024

Зустріч з керівництвом CIPE
Організатор
Центр міжнародного приватного підприємництва – CIPE

25.09.2024

CSIS Ukraine Modernization Conference
Організатор
Центр стратегічних і міжнародних досліджень – CSIS

26.09.2024

Дискусія «Чи готова будівельна сфера до відновлення України?»
Організатор
Центр економічної стратегії

26.09.2024

Дискусія «Підвищення податків і новий суспільний договір»
Організатор
Lb.ua та EFI Group «Нова країна»

26.09.2024

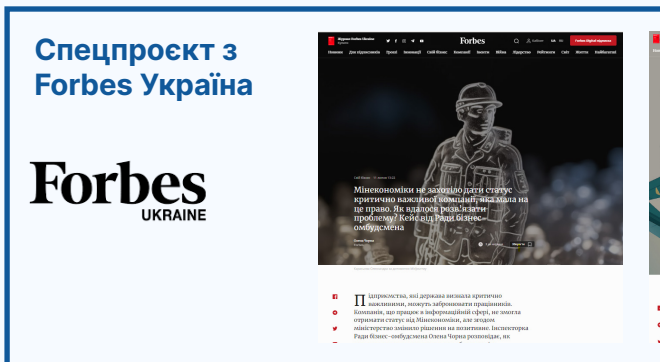
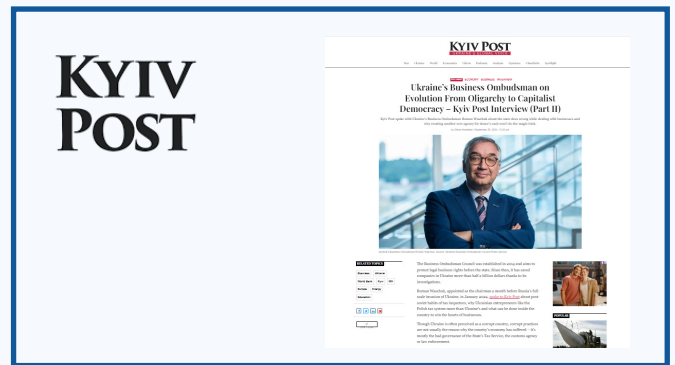

XIII Податковий форум
Організатор
Асоціація правників України

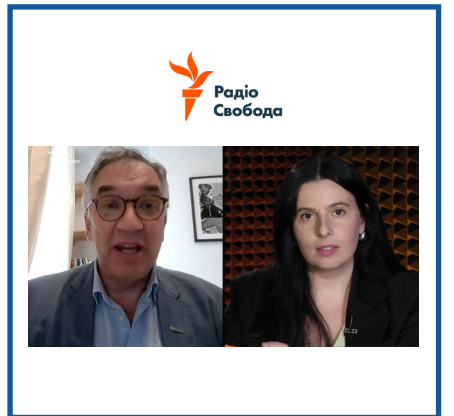
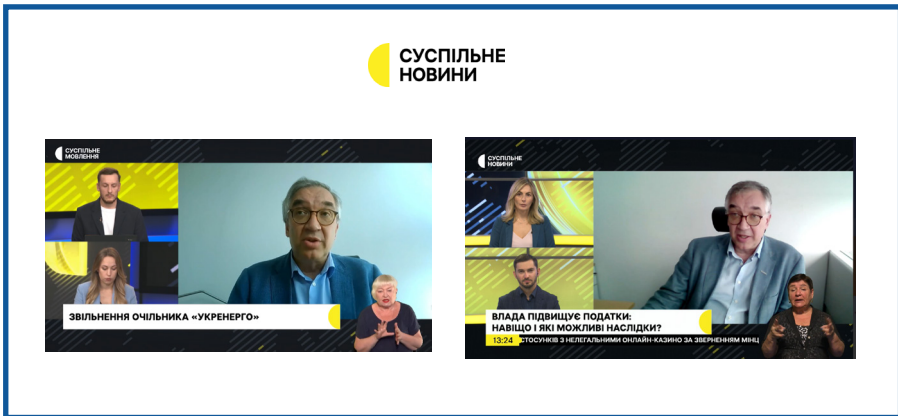
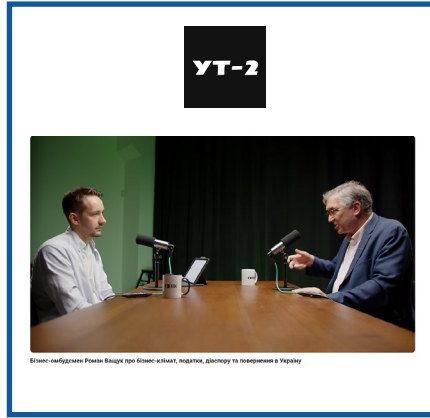
6.7 Взаємодія з медіа

Бізнес-омбудсмен та його команда відкрито співпрацюють з медіа, дають інтерв'ю, коментарі та пишуть публікації, аби привернути увагу громадськості до діяльності Ради бізнес-омбудсмена та проблем підприємців, що вона допомагає вирішувати. РБО ділиться власним поглядом на ситуацію, дає оцінку бізнес-клімату та поточним подіям з економічного життя країни.

У звітному кварталі, про роботу РБО писали наступні ЗМІ:

У липні-вересні 2024 року, ми з'явилися в таких медіа:

Рада бізнес-
ОМБУДСМЕНА

ПРИБИРАЄМО ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

www.boi.org.ua